

چگونه با «تامین خواسته» از حق خود محافظت کنیم؟

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می‌تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می‌توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «تامین خواسته» را بررسی کنیم.

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می‌تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می‌توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «تامین خواسته» را بررسی کنیم.

فاصله زمانی بین تحویل دادخواست و شروع دعوای خواهان علیه خوانده دعوا، تا صدور حکم توسط دادگاه ممکن است طولانی باشد که باعث می‌شود خوانده با استفاده از این فرصت بتواند اموال و وجوه خود را منتقل کند و به این ترتیب از اجرای مؤثر حکم به نفع خواهان جلوگیری نماید؛ همین‌طور ممکن است فاصله زمانی موجبات نقصان یا عیب را در موضوع دعوا (مالی که دعوا بر سر آن واقع شده) فراهم آورد. قانونگذار برای جلوگیری از چنین مواردی نهاد قانونی «تامین خواسته» را پیش‌بینی کرده است.

تامین خواسته در لغت به معنای امن کردن، ایمن داشتن، حفظ کردن و ... است و لغت «تامین خواسته» نیز ناظر به موضوع دعواست. پس منظور از تامین خواسته در امنیت قرار دادن خواهان می‌تواند به گرفتن قرار تامین از دادگاه و اجرای آن، خواهان می‌تواند به امنیت آن را بازداشت قرار دهد و امنیت آن را تامین کند تا موضوع دعوا از انتقال و اختفا توسط خوانده یا نقصان و عیب مصون بماند و حفظ گردد. از دیگر فواید تامین خواسته این است که از آنجایی که موضوع دعوا را از دسترس خوانده خارج می‌کند، انگیزه خواننده را نیز از تأخیر در ادای حق خواهان تا زمان صدور حکم قطعی توسط دادگاه کاهش می‌دهد و به همین دلیل ممکن است شرایط تسلیم و سازش او را در برابر خواهان نیز فراهم آورد.

موارد صدور قرار تامین خواسته

دادگاه با توجه به اینکه آیا لازم است از خواهان نیز متقابلاً تامین گرفته شود یا خیر، به نفع او قرار تامین خواسته را صادر می‌کند:

الف. صدور قرار تامین خواسته بدون گرفتن تامین از خواهان

در صورتی که دعوای اصلی یا استناد به سند رسمی باشد (نه سند عادی؛ حتی اگر دفتردار اسناد رسمی آن سند عادی را امضا کرده باشد، رسمی محسوب نمی‌شود).

در صورتی که خواسته و موضوع دعوا در معرض تضییع و تفریط باشد (بیم نقصان و عیب آن وجود داشته باشد) و این نکته نیز توسط شهود، امارات و قراین یا معاینه محلی کارشناس دادگاه احراز گردد.

در صورتی که دعوا در مورد اسناد تجاری و اخواست شده (اسنادی تجاری که عدم پرداخت آنها تایید شده باشد) از قبیل برات، سفته یا چک باشد.

ب. صدور قرار تامین خواسته با گرفتن تامین از خواهان

در سایر موارد طبق حکم دادگاه، خواهان موظف است ابتدا خسارت احتمالی را که ممکن است از محل صدور قرار تامین به خوانده وارد آید به صندوق دادگستری پرداخت کند و سپس قرار تامین خواسته را اجرا نماید. این تامین متقابل وجه نقد خواهد بود. در صورتی که در نهایت امر حکم به نفع خوانده صادر شود، خساراتی که در مدت توقیف مال او به موجب قرار تامین خواسته به وی وارد شده است، از محل همین خسارت احتمالی (تامین خواهان) که خواهان در صندوق دادگستری گذارده است، پرداخت می‌شود.

نکته؛zwjz؛ی قابل توجه در نهادِ تامین خواسته این است که خوانده نیز می؛zwjz؛تواند از دادگاه علیه خواهان درخواست تامین بنماید. این درخواست در دو مورد قابل بررسی است: اول اینکه خوانده در مورد خسارات ناشی از دادرسی تقاضای تامین نماید. دوم آنکه خوانده در مورد خسارت ناشی از حق؛zwjz؛الوکالتی که در دعوای جاری مجبور به اخذ وکیل شده درخواست تامین کند.

شرایط صدور تامین خواسته

دادگاه برای اینکه بتواند قرار تامین خواسته را صادر کند در درجه اول نیاز به درخواست خواهان دارد و در هیچ صورتی بدون درخواست خواهان امکان صدور همچنین قرار وجود ندارد. خواهان می؛zwjz؛تواند پیش از تقدیم دادخواست، ضمن دادخواست، یا در جریان دادرسی خواسته؛zwjz؛ی خود را برای دادگاه مطرح نماید. از جمله شرایط صدور این قرار که برای دادگاه نیز باید احراز گردد موارد زیر است:

۱. خواسته مُنجز (قطععی) باشد

منجز در مقابل مؤجل به کار می؛zwjz؛رود و به معنای این است که خواسته؛zwjz؛ی خواهان باید در زمان حال حاضر وجود داشته و زمان مطالبه؛zwjz؛ی آن رسیده باشد، نه اینکه منوط به گذر زمان باشد (مؤجل باشد).

اما اگر خواسته، سند رسمی داشته باشد یا خواهان بتواند برای دادگاه اثبات کند که خواسته در معرض تضییع و تفریط قرار گرفته یعنی تا رسیدن زمان مطالبه؛zwjz؛ی آن امکان دارد از بین رفته باشد، می؛zwjz؛تواند در این؛zwjz؛باره استثنا قائل شد و زودتر از موعد برای موضوع دعوای درخواست صدور قرار تامین کرد.

۲. میزان خواسته معلوم باشد

اگر خواسته مال باشد، با نامعلوم بودن میزان آن دادگاه نمی؛zwjz؛تواند قرار صادر نماید؛ مانند اینکه خواسته؛zwjz؛ی دعوای مطالبه؛zwjz؛ی مقداری وجه نقد باشد که در این مورد خواسته نامعلوم است.

۳. خواسته عین معین و مشخص باشد

اگر خواسته، کالا است باید بتوان آن را از سایر موارد تشخیص داد و آن را تفکیک کرد.

مرجع صالح رسیدگی

دادگاه صالح برای رسیدگی به این موضوع، همان دادگاهی است که به اصل دعوای می؛zwjz؛پردازد. دادگاه با توجه به درخواست خواهان و پس از احراز صحت شرایط لازم برای صادر کردن قرار تامین خواسته (که در بالا توضیح داده شد) اقدام به صدور قرار تامین خواسته به نفع خواهان می؛zwjz؛کند. پس از صدور قرار نیز ظرف ۱۰ روز از تاریخ صدور قرار، خوانده تنها در همان دادگاه می؛zwjz؛تواند نسبت به آن اعتراض کند؛ این قرار قابل تجدیدنظرخواهی در دادگاه تجدیدنظر نیست.